

Як перахітрыць рак

Чалавеку, у якога выяўляюць спадчынную схільнасць да анкалагічнага захворвання, у замежных клініках прапануюць прафілактычнае выдаленне органаў, у нашых — прафілактычнае назіранне.

Каб спадчына не спрацавала

Рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр анкалогіі і медычнай радыялогіі імя М.М. Аляксандрава прапануе заклапочаным ракавай тэмай започніць спецыяльную анкету, у якой пазначыць, хто са сваякоў хварэў на анкалагічны захворванні. Пры наяўнасці пэўных паказанняў спецыяліст прапануе здаць малекулярна-генетычны аналіз крыві (у пэўных выпадках пацыент абследаецца бясплатна). Пры выяўленні хоць бы аднаго віду характэрных мутацый распрацавана праграма назірання за гэтым пацыентам і яго сям'ёй. Паводле слоў Наталі АНТОНЕНКАВА, намесніка дырэктара па арганізацыйна-метадычнай рабоце РНПЦ анкалогіі і медычнай радыялогіі імя М.М. Аляксандрава, прадулгоджана як сістэмнае абследаванне пацыентаў, так і спецыяльнае лячэнне выяўленай перадупліннага ці фонавай паталогіі, дынамічнае назіранне.

Вырашалыя роля генетычных змяненняў у паходжанні злаякасных новаўтварэнняў на сёння не выклікае сумненняў. Аднак гэта не азначае, што злаякасная пухліна — заўсёды спадчынае захворванне, паколькі вядома, што ў большасці выпадкаў пэўныя мутацыі ўнікаюць у клетках саматычных тканак, а значыць, не перадаюцца ў спадчыну. Людзі са спадчынай схільнасцю да новаўтварэнняў складаюць каля 1 працэнта насельніцтва. Гэта азначае, што ў Беларусі, напрыклад, павышаную рызыку захварэць на рак, звязаны са спадчынасцю, маюць каля 100 тысяч чалавек.

Спадчынная схільнасць не абавязкова прыводзіць да ўзнікнення пухліны. Пры вытрыманні пэўных умоў жыцця і працы гэтага можна пазбегнуць. Праблема ж у тым, што людзі проста не ведаюць аб наяўнасці ў іх павышанай рызыкі ўзнікнення пухлін. Акрамя таго, большасць урачоў на звычайных прыёмах не надаюць належнай увагі спадчынным фактарам падчас ацэнкі анкалагічнай рызыкі.

«Жаночы» рак: павышаем сексуальную культуру

Паводле слоў Ірыны КАСЭН-КІ, загадчыцы аддзела анкагінекалогіі РНПЦ анкалогіі і медычнай радыялогіі імя М.М. Аляксандрава, апошняе некалькі дзесяцігоддзяў назіраецца рост выпадкаў раку жаночых палавых органаў. Аднак самым актыўным у гэтым сэнсе стаў рак цэла маткі. Дзесці ў кожнай чацвёртай пацыентцы выяўляюцца запущаныя, на III-IV стадыях, формы гінекалагічнага раку. Гэта ускладняе выбар метаду лячэння, зніжае яго эфектыўнасць, а значыць, пагаршае прагноз для жыцця пацыенткі.

Чаму ж гінекалагічны рак выяўляецца так позна? У першую чаргу праблема заклучаецца ў тым, што жанчыны не з'яўляюцца на штогадовыя агляды да гінеколага. Мяркуючы па ўсім, слабы пол проста не ўсведамляе, наколькі важна для прафілактыкі анкалогіі спецыяльнае і эфектыўнае пралечванне дабракаснага і перадрэаквавага захворвання. Добракаснае храпінае працэсы спрыяюць больш ранняму развіццю, хуткаму прагрэсаванню і цяжкаму працяканню анкалагічнага захворвання. Хоць не заўсёды рак шыйкі маткі развіваецца на фоне эрозіі, а рак цэла маткі — на фоне міёмы.

Спецыяльнае выяўленне і лячэнне гінекалагічных захворванняў можа быць забяспечана штогадовым наведваннем урача-гінеколага. Агляд уключае цыталагічнае даследаванне шыйкі

Навіны сталіцы

БАБУЛІН ГАНДАЛЬ ПРЫКРЫЮЦЬ

У сталіцы будучы прыняты радыкальныя меры па барацьбе з несанкцыянаваным гандлем. Некаторыя прапановы адносна рашэння гэтай праблемы агучнайначальнік інспекцыі Міністэрства па падатках і зборах па Мінску Віктар ДАШКЕВІЧ, выступаючы на аператыўнай нарадзе ў Мінгарвыканкам. У прыватнасці, ён адзначыў, што ў найбліжэйшы час неабходна прыняць нарматыўны акт, які аб абавязковай кіравальнасці сталічных прадпрыемстваў не дапускаць несанкцыянаванага гандлю на тэрыторыях, прылежных да гандлёвых і прамысловых арганізацый.

Для больш эфектыўнага спынення незарэгістраванай падпрымальніцкай дзейнасці, лічыць В. Дашкевіч, неабходна таксама ўнесеныя карэкціроўкі ў Адміністрацыйны кодэкс, змяненне меру пакарання за палоннае парушэнне. Цяпер за безліцэнзійную дзейнасць прадугледжваюцца штрафныя санкцыі і канфіскацыя атрыманай вырочкі. Да гэтых меру прапануюцца дадаць і канфіскацыю тавараў.

Што датычыцца кантрольнай дзейнасці, то за два мінулыя тыдні ў сталіцы сумесна з органамі МУС праведзены 96 ройдавых праверак, складзены 20 пратаколаў, вынесены 76 папярэджанняў. Да адміністрацыйнай адказнасці прыцягнуты 12 чалавек.

Наталія ВАВІЛАВА, «Мінск—Навіны».

НЕЗАКОННЫЯ САЛЮТЫ

За два тыдні супрацоўнікі міліцыі канфіскавалі на сталічных рынках больш за 120 тысяч адзінак піратэхнічнай прадукцыі. Так, на тэрыторыі ГД «Ждановічы» ў 19-гадовага «падпрымальніка» міліцыянеры канфіскавалі 2936 адзінак піратэхнічных вырабаў на суму каля 600 тысяч рублёў. Цяпер гандляру паражае штраф ад 10 да 50 базавых велічыняў з канфіскацыяй даходу, атрыманага ад рэалізацыі піратэхнікі. У найбліжэйшы дні вартавыя парадку правядуць гутаркі з кіраўнікамі забавляльных устаноў сталіцы аб правілах беспякоп і недапушчальнасці выкарыстання піратэхнікі ў закрытых памішканнях.

Нагадаем, аматарам выкарыстоўваць піратэхнічныя сродкі ў грамадскім месцах паражае штраф ад 2 да 30 базавых велічыняў або адміністрацыйны арышт тэрмінам да 15 сутак.

Варэніка ЛЕБЕДЗЕВА, «Мінск—Навіны».

У МАСТАЦКІМ МУЗЕІ ПАКАЗВАЮЦЬ ПАРТРЭТ ПАСАЖЫРКІ «ТЫТАНІКА»?

А таксама — малюнкi Фалата з Нясвіжскага замка і яшчэ два тузіны ўнікальных карцінаў

На выставе ў Нацыянальным мастацкім музеі (Ленін) 20 я адразу заўважыў карціну, пра якую шмат чуў раней, — гэта партрэт Пальміры Мрачкоўскай 1914 года работы Якава Кругера.

— Гэта рэальная асоба, мастачка, якая сапраўды жыла ў Мінску перад вайной, — распавяла «Звяздзе» Надзея УСАВА, намесніца дырэктара па навуковай працы. — У яе быў вялікі дом насупраць цяперашняга ўвахода ў Цэнтральны дзяржаўны парк. У гэтым доме віселі яе карціны, яна ладзіла там мастацкія салоны, рэзэтчыі спектаклі, якія сама аздабляла. Відавочы сведчаць, што Пальміра Мрачкоўская напісала вялізнае палатно «Пагібель «Тытаніка» — памерам тры на два метры. З гэтага людзі і зрабілі выснова, што мастачка плыла на славаўтым караблі і ўратавалася ў час крушэння. Калі ўпінчы, што на «Тытаніку» плыло 2208 чалавек, з якіх 704 ўратаваліся, а таксама што Мрачкоўская была замужай жанчынай — усё можа быць. Але пацярджэнняў гэтакім няма — і гісторыя застаецца прыгожай легендай.

У анатацыі да партрэта, якая змешчана ў адным з альбомаў мастацкага музея, можна знайсці яшчэ колькі звестак пра Пальміру Мрачкоўскую. «Мрачкоўская для Мінска таго часу была жанчынай неардынарнай. Мастацкую адукацыю, магчыма, атрымала ў Кракаве, дзе мела выставу ў 1899 годзе. У Мінску працы выяўляла з 1916 года, у 20-х гадах брала ўдзел у выставах. Захаваўся ўражанні пра работы Мрачкоўскай славаўтай акцёркі Стэфані Станоты і мастака Леаніда Кулакоўскага. У 1900-я гады Пальміра Мрачкоўская субсідывала і давала памішканне для прыватнай школы Кругера».

Юлія Фалат. Партрэт Станкевіча, са збораў Нясвіжскага замка.

У 1920-я гады мастачка арганізавала школу для дзетак пралетарыяў. У 1930-я гады, калі «раскулачайна» Мрачкоўскай стала зусім цяжка, Кругер дапамагаву ёй — перадаваў замовы на партрэты правадыроў. За партрэт Сталіна з дзюўчынкай на руках Пальміра Мрачкоўская нават атрымала нейкую прэмію ў Маскве. Мастачка, паводле ўспамінаў спадара Кулакоўскага, у першыя дні вайны была вывезена чырвонаармейцамі ў вёску, дзе і памерла...

— З успамінаў Стэфані Станоты хачу прыгадаць такую яркую дэталю, — кажа Надзея Усава. — У Мрачкоўскай да рэвалюцыі быў таксама дом у раёне Кальварыі, у двараў якога хадзілі паўліны і жаўцела спіелая рачыня. Стэфанія залезла ў сад і стала вяртаць яго. І раптам з дома выйшла сумная жанчына і працягнула ёй вядро: маўляў, так чарэшні не выпаддуць з рук...
...З іншых твораў на выставе хачу адзначыць два малюнкi Юліяна Фалата — сьлінгана польскага мастака, які стварыў шмат палюўчых работ з удзелам князюў Радзівілаў. Мастак мясцова жыві у Нясвіжскім замку, а на карцінах з дакументальнай дакладнасцю прамалёўваў жоўга канкрэтнага Радзівіла.

У 1940-м годзе, калі большавікі рабавалі замк, было зафіксавана там 20 малюнкаў Фалата. Пасля яны былі вывезеныя ў часе вайны — назад вярнуліся толькі два... Абодва яны экзпануюцца цяпер на выставе — «Партрэт егера» (аловак) і «Партрэт Станкевіча» (акварэль).

УРАТАВАНЫЯ КАШТОВАЎНАСЦІ

Гэтая выстава, якая працягваецца да 14 снежня, афіцыйна называецца «З першых збораў Дзяржаўнай карцічнай галерэі БССР 1939—1941 гг.». Аднак самі супрацоўнікі завуць яе паміж сабой «Уратаваныя каштоваўнасці». І вось чаму.

Выставу склалі творы, якія сапраўды былі ў першых зборах Дзяржаўнай карцічнай галерэі БССР — яна адчынілася 8 лістапада 1939 года. Тая галерэя пад кіраўніцтвам мастака-кераміста Мікалая Пракопавіча Міхалаша займала 15 вялікіх залаў будынка былой Марыінскай жаночай гімназіі — цяпер гэта Музей сувязі Белтэлекама (Маркса, 29). Агулам з тых «першых збораў» было ўратавана каля 170 экспанатаў. Іх паходжанне — з іншых музеяў Беларусі (паводле спецыяльнага рашэння пры адкрыцці Дзяржаўнай карцічнай галерэі ўсе музілі «падзяліцца»), а таксама — фактычна нарабаванае большавікамі дабро з «нацыяналізаваных» маентаў нашай шыхты, у тым ліку з Мірскага і Нясвіжскага замкаў.

На пачатку 1941 года ў фондах галерэі знаходзілася больш за 2700 твораў, з іх каля 400 былі ў экспазіцыі. Калі праз пару дзён пасля пачатку вайны ў Мінск увайшлі фашысты, эвакуюваць галерэю не ўдалося. Цягам вайны многія творы былі вывезеныя ў Германію, расцягвалі галерэю і свае ж людзі... Пасля вызвалення, у 1944 годзе, галерэю ўзначаліла легендарная дырэктарка Алена Васільеўна Аладава. Захаваўся акт агляду будынка галерэі ад 30 верасня 1944 года — супрацоўнікі знайшлі толькі тры скульптуры Аляксандра Грубэ і зняевачанага мармуро-

Юлія Фалат. Партрэт егера, са збораў Нясвіжскага замка.

вага «Меркурыя» Джузепе дэль Нэра... Многія экспанаты, якія не былі вывезеныя ў Германію, папросту спалілі ў печы...

Галерэя пачала адраджацца — у маі 1945 года зноўку была адкрытая для наведнікаў першава беларускіх мастакоў, прывесчаная ўсталя гадвіне вызвалення. У 1947 годзе ў Мінск прыбылі першыя вагоны з Нямеччыны з рэчамі, якія ўдалося адшукаць і вярнуць. Ад 1957 года Дзяржаўная карцічная галерэя стала называцца Дзяржаўны мастацкі музей, у часы незалежнай Беларусі назва мадыфікавалася ў Нацыянальны мастацкі музей.

Калі будзе магчымасць — абавязкова завітаце ў музей. І разглядаючы карціны, памятайце, колькі яны перажылі, каб сёння мы маглі іх пабачыць. І такія творы мастацтва, апроч безумоўнай мастацкай вартасці, набываюць яшчэ і вялікую гістарычна-мемарыяльную вартасць. Гэта важна — каб кожны беларус мог зразумець, што не навязаны савецкай прапагандай каўтун у валасах і лапці складаюць нашу аснову, а самабытная творчасць нашага народа, якая заўжды крочыла разам з Еўропай і светам.

Глэб ЛАБАДЗЕНКА. Дзімкі прадстаўлення Нацыянальным мастацкім музеем.

Якая Кругер. Партрэт Пальміры Мрачкоўскай, 1914 год.

БЫЦЬ «ДРАПЕЖНЫКАМ» І АЛЬТРУІСТАМ,

альбо Чаго нам чакаць ад 2010 года?

Надзыходны 2010 год будзе надзвычай актыўным і дынамічным, абяцае астролог Уладзімір Васюк. Прычым большасць падзей у жыцці кожнага з нас будзе залежаць ад складу ўласных думак і перажыванняў. Прышоў час, калі наш унутраны свет пачне вызначаць тры змены, якія адбываюцца з намі ў паўсядзённым жыцці, і калі нешта не будзе атрымлівацца — дзевяцце перагледзе свае погляды, пачуцці, каб знайсці выйсце з тупіковай сітуацыі. Нашы страхі, надзеі, стануючыя і адмоўныя эмоцыі ў 2010 годзе стануць настолькі рэальнымі і ўплывовымі сіламі, што іх уздзеянне на падзеі рэальнасці адчуваць нават тыя, хто звычайна не асабліва ўважлівы да сябе і свайго жыцця. «Надзыходны год будзе досыць складаным, — папярэджае Уладзімір Васюк, — бо кожнаму з нас дзевяцце ўвесь час узгадняць, прыводзіць у парадка сваю унутраны свет, каб жыццёвыя працэсы і змены наблілі канструктыўныя абароты. Наступныя дваццаць месяцаў абяцваюць стаць перыядам дамінавання псіхалагічнага аспекту жыцця (асобнага чалавека, групы людзей і грамадства ў цэлым) над іншымі аспектамі».

2010 год паводле Усходняга календара — гэта год Тыгра, актыўнага драпежніка. Грамадства, асобныя групы людзей і свет у цэлым падзяляцца на «драпежнікаў» і «ахвяраў». «Кожны з нас павінен вырашыць для сябе, якая роля для яго больш прымальна — роля драпежніка ці роля ахвяры», — тлумачыць астролог. — Ахвяры звычайна падупадліва волі ролю. Яны тлумачаць усё, што з імі адбываецца, гульнёй неадольных сілаў, якія не падкідаюць магчымасці супрацьстаяць ім. Свае нядачыны і бяздзейнасць «ахвяры» звычайна апраўдаюць негатыўным уздзеяннем іншых людзей, неспрыяльнымі абставінамі, спадчынасцю і г.д. А «драпежнікі», наадварот, здольныя ўзяць на сябе адказнасць за усё, што адбываецца ў іх жыцці — за дрэннае і добрае, за напружаны і гарманічнае. Яны лічаць, што усё ці амаль усё ў гэтым жыцці залежыць ад іх саміх. Калі вы хочаце дабіцца поспеху ў 2010 годзе, вам трэба навучыцца быць палюўчым — там, дзе трэба, уважліва назіраць, знаходзіцца ў цені, а калі сітуацыя патрабуе, дзейнічаць актыўна і імкліва».

Гэты Тыгра заўсёды вялечуацця дынамічным характарам развіцця падзей. Абвастраюцца супярэчнасці, якія назапашваліся на працягу шматлікіх месяцаў і нават гадоў да гэтага. Асноўны парадокс наступнага года будзе заклучацца ў тым, што дапамогу ад іншых атрымаюць толькі тыя, хто сам здольны правіць альтруізм і спаўчванне. З гэтай прычыны зоркі раяць перш, чым прыцягваць наваколных до да вырашэння ўласных праблем у 2010 годзе, паспрабаваць самі аказаць падтрымку і дапамогу іншым людзям, якія апынуліся ў аналагічнай з вашай сітуацыі.

2010 год чакаецца вельмі парадаскальным і супярэчлівым. Для дасягнення поспеху і росквіту ён будзе патрабаваць ад нас не сумяшчальных раней мадэляў паводзінаў: быць «драпежнікам» і пры гэтым альтруістам, абавязкова ўпарадкаваць свой унутраны свет, каб падзеі, якія адбудуцца з намі ў наваколным свеце, развіваліся ў гарманічным рэжыме. Але самае важнае, пра што трэба памятаць у наступныя дваццаць месяцаў, падкрэслівае астролог

Шматлікія працэсы першага паўгоддзя 2010 года грамадска свядомасць будзе фіксаваць з лёгкім спазненнем. Энергетыка Юпітара ў знаку Рыбаў паказвае на тое, што ў наступным годзе ўзрасце роля партый і рухаў. Абвострацца унутраныя інтрыгі ў колах кіруючай эліты, барацьба за ўладу. У сусветным палітычным жыцці ўзрасце роля спецслужбаў, разведкі і контрразведкі. Пачынаючы з канца ліпеня 2010 года «тэмпература» палітычнага жыцця ў свеце пачне падыміцца. Самымі спякчотымі ў гэтым плане стануць жнівёнь і верасень, калі сусветныя лідары будуць схільныя вырашаць вострыя пытанні не столькі мірным, колькі ваенным шляхам. Да мяжы абвострацца сітуацыя ў гарачых пунктах планеты, а ў названых месяцах яна увогле можа выйсці з пад кантролю. Праблема працтва — не толькі ля берагоў Афрыкі, але і па ўсім Індыйскім акіяне — набудзе новыя пагрэзлівыя маштабы.

— Што ж датычыцца нашай краіны, — расказвае Уладзімір Васюк, — найбольш актыўным для Беларусі будзе першы квартал гэтага года. Навагодныя святы, перыяд з лютага па сакавік, а таксама кастрычнік 2010 года прыносяць нямыла неспадзяванае і нечаканае змяненні ў жыцці нашай краіны. Сур'ёзныя змены могуць чакацца ў такіх галінах народнай гаспадаркі, як медыцына і цяжкаа машынабудаўнічая прамысловасць.

Тых, хто чакае, што сусветныя фінансавы і эканамічны крызіс у хуткім часе скончыцца, астролог вымушаны расказаваць. Крызісныя з'явы ў сусветнай эканоміцы, палітыцы, грамадстве не сьцуду ў мінулае, а наадварот, паглыбляцца, прымуць іншую форму.

— Другая хваля крызісу абавязкова будзе, — папярэджае Уладзімір, — і крама ўсяго іншага, прычынай яе могуць стаць супрацьлеглыя эканамікі і фінансавы. Палітыка сусветных фінансавых інстытутаў і нацыянальных банкаў вядучых краін свету будзе настолькі незбалансаванай, што шматлікія інструменты ўздзеяння на эканамічныя працэсы могуць даваць вынікі, супрацьлеглыя чаканым.

У першым квартале 2010 года доллар будзе ўмацоўвацца ў дачыненні да большасці вядучых валют краін свету, а ў другім і трэцім кварталах пачне саступаць пазіцыі адносна еўра. Апошніыя месяцы 2010 года прыносяць надзею на эканамічную і палітычную стабілізацыю ў краінах Еўропы. З улікам гэтага я не магу даць адназначнай рэкамендацыі чытачам «Звязды», у якой валюце будзе выгадней захаваць зберажэнні. Усё будзе залежаць ад таго, на які тэрмін вы збіраецеся адкладна грошы. Лепшы варыянт — у першым квартале 2010 года захаваць зберажэнні ў доларах, а ў другім і трэцім квартале — у

КАЛІ МУЖ ЗАДУРЫЦЬ — ПАЎДОМА ГАРЫЦЬ, КАЛІ ЖОНКА ЗАДУРЫЦЬ — УВЕСЬ ДОМ ГАРЫЦЬ!

ТАКАЯ вось лічка: летась на душу насельніцтва ў нашай рэспубліцы прыпадала 12,4 літра алкаголю, уключаючы не маўляў, старых і тых, хто не п'е. Пры гэтым, як адзначаюць спецыялісты, катастрофа пачынаецца ўжо з 8 літраў. Паводле слоў загадчыка аддзела наркалогіі РНПЦ псіхічнага здароўя Міністэрства аховы здароўя дацэнта кафедры псіхіятрыі БДМУ Андрэя КАПЫТАВА, наркасітуацыя ў краіне сапраўды крытычная. Сёлетна на 1 кастрычніка на ўліку ў наркадзіспансэрах распулікі знаходзілася 182 162 чалавекі. За дзевяць месяцаў быў пастаўлены 25 281 новы дыягназ. Такім чынам, прырост пітухчых у параўнанні з мінулымі годам склаў 11 %.

Асабліва трывожна, што ў абдымкі да «зялёнага змея» трапляе ўсё больш падлеткаў, прычым у 14—15 гадоў і хлопчыкі, і дзюўчкі складаюць роўную колькасць аматараў высокага градуса.

Сур'ёзная праблема — жаночы алкагалізм. Слабы пол у гэтым плане імкліва даганяе мужчын. Калі ў пачатку 80-х гадоў суднасны пітухчых мужчын і жанчын складалі 1:1,2, то цяпер 1:4.

Як падкрэслівае А. Капытаў, жаночы алкагалізм ахутаны мноствам міфаў, якія нараджаюцца ў побыце, грамадстве. Напрыклад, лічыцца, што ён больш цяжка, горш лечыцца, страты ад яго найбольш адчувальныя.

Апошняя звязана з тым, што жанчына павінна адгрытваць сваю ролю маці і гаспадыні. Нездарма існуе народная прымаўка: «Калі муж задурыць — паўдома гарыць, калі жонка задурыць — увесь дом гарыць».

Акрамя таго, рэпутацыя жаночага алкагалізму больш адмоўная, чым мужчынскага. Вядома, што ў п'яная дама выклікае больш агіднасці ў грамадстве, а да мужчын-вып'юхчых людзі ставяцца памяркоўна. У гэтым выпадку жанчыны баюцца асуджэння, наошмак, і імкнучыся схаваць сваю залежнасць ад алкаголю, п'юць у адзіноце. Есць назват такое п'янства, як «удовна п'янства». Яны не звяртаюцца да ўрача, а калі і прыходзіць да спецыяліста, то ў другой — пачатку трэцяй стадыі залежнасці, калі ўжо ідзе дэградацыя асобы. І пачаць чалавекі ў такім выпадку вельмі складана. Адсюль і міфы аб жаночым алкагалізме.

Фарміраванне жаночага алкагалізму таксама мае свае асаблівасці. Залежнасць у жанчын фарміруецца значна пазней (у мужчын у сярэднім у 21—22 гады, у жанчын — у 26—27 гадоў). Але нягледзячы на гэта, жаночы алкагалізм больш хутка прагрэсуе. Калі ў мужчын гэта адбываецца на працягу 16 гадоў, то ў жанчын — на працягу сямі. У слабага полу прыкладна ў два разы хутчэй ідзе парушэнне разумовых здольнасцяў і ў столькі ж разоў хутчэй страчваецца маса рэчыва мозга. Гэта звязана з асаблівасцямі жаночага арганізма. Працэнт вады ў арганізме жанчын некалькі меншы, а значыць, удзельная вага алкаголю большая, таму і таксічны эфект мацнейшы. Яшчэ ў жанчын у арганізме мала ферментаў, які расщапляе алкаголь. У іх лепшая ўсмоктальнасць спіртнога, а таксама пераважаюць запойныя формы алкагалізму.

Якія ж найбольш характэрныя прычыны для развіцця жаночага алкагалізму? Як адзначаюць спецыялісты, галоўную ролю ў гэтым адгрытваюць стрэсы. І на першым месцы сярод страсуў стаіць страта жаночай прывабынасці. Потым ідзе сэксуальнае незадавальненне, разводзі, здрады — адсюль і праблема адзіноці. Таксама свой унёсак у праблему робяць і розныя жыццёвыя непрыемнасці. Аднак усё гэтыя праблемы могуць узнікаць і ў звычайнай жанчыны, але не ўсе співаюцца.

Напрыклад, расказвае А. Капытаў, у Кітаі жанчыны значна радзей ужываюць алкаголь у сувязі з іх традыцыямі, а 51 % уваголе не п'е. І праблема жаночага алкагалізму як такой там няма. У еўрапейскай жа культуры жанчына народзіў з мужчынам удзельнае ў розных мерапрыемствах, яна можа свабодна замаўляць сабе ў бары спіртное. Адзін з расійскіх даследчыкаў прыйшоў да высновы, што жаночы алкагалізм — гэта праблема пазўнай масавайсці. Там, дзе жанчынам дазволена ужываць свабодна спіртное, адразу пачынаецца рост алкагольных праблем. Можа яно і так?

Вольга ШАЎКО.

Хочаце — верцеце... БЫЦЬ «ДРАПЕЖНЫКАМ» І АЛЬТРУІСТАМ,

альбо Чаго нам чакаць ад 2010 года?

Надзыходны 2010 год будзе надзвычай актыўным і дынамічным, абяцае астролог Уладзімір Васюк. Прычым большасць падзей у жыцці кожнага з нас будзе залежаць ад складу ўласных думак і перажыванняў. Прышоў час, калі наш унутраны свет пачне вызначаць тры змены, якія адбываюцца з намі ў паўсядзённым жыцці, і калі нешта не будзе атрымлівацца — дзевяцце перагледзе свае погляды, пачуцці, каб знайсці выйсце з тупіковай сітуацыі. Нашы страхі, надзеі, стануючыя і адмоўныя эмоцыі ў 2010 годзе стануць настолькі рэальнымі і ўплывовымі сіламі, што іх уздзеянне на падзеі рэальнасці адчуваць нават тыя, хто звычайна не асабліва ўважлівы да сябе і свайго жыцця. «Надзыходны год будзе досыць складаным, — папярэджае Уладзімір Васюк, — бо кожнаму з нас дзевяцце ўвесь час узгадняць, прыводзіць у парадка сваю унутраны свет, каб жыццёвыя працэсы і змены наблілі канструктыўныя абароты. Наступныя дваццаць месяцаў абяцваюць стаць перыядам дамінавання псіхалагічнага аспекту жыцця (асобнага чалавека, групы людзей і грамадства ў цэлым) над іншымі аспектамі».

2010 год паводле Усходняга календара — гэта год Тыгра, актыўнага драпежніка. Грамадства, асобныя групы людзей і свет у цэлым падзяляцца на «драпежнікаў» і «ахвяраў». «Кожны з нас павінен вырашыць для сябе, якая роля для яго больш прымальна — роля драпежніка ці роля ахвяры», — тлумачыць астролог. — Ахвяры звычайна падупадліва волі ролю. Яны тлумачаць усё, што з імі адбываецца, гульнёй неадольных сілаў, якія не падкідаюць магчымасці супрацьстаяць ім. Свае нядачыны і бяздзейнасць «ахвяры» звычайна апраўдаюць негатыўным уздзеяннем іншых людзей, неспрыяльнымі абставінамі, спадчынасцю і г.д. А «драпежнікі», наадварот, здольныя ўзя